

Przebudzenie mazowieckich żółwi

2014-04-03

Mazowieckie żółwie błotne najliczniej występują w południowej części województwa, głównie w dolinie rzeki Zwoleńki. Wolno płynące wody tej niewielkiej nizinnej rzeki oraz liczne, porośnięte gęstą roślinnością torfianki, stwarzają dogodne warunki do bytowania jednej z największych i najbardziej stabilnych populacji tego gatunku w kraju.

W promieniach słońca, po długim zimowym spoczynku, żółwie godzinami wygrzewają się na kępach turzyc odzyskując siły vitalne, niezbędne im później do odbycia godów (kwiecień - czerwiec). W okresie tym u samców zaobserwowano hierarchię i chęć dominacji przejawiającą się szarpaniem i gryzieniem swoich rywali. Po odbyciu godów, w porze kwitnienia kosaćców żółtych, zapłodnione samice wychodzą na ląd, żeby złożyć od kilku do kilkunastu otoczonych cienką wapienną skorupką, białych jaj. Poszczególne samice zazwyczaj czynią to w tych samych miejscach co roku, wykopując w tym celu niewielki gruszkowaty dołek o głębokości ok. 15 cm. Gniazda zlokalizowane są na lekkim piaszczystym podłożu, w terenie otwartym i dobrze nasłonecznionym. Tylko w takich warunkach możliwa jest prawidłowa inkubacja nowego pokolenia. W zależności od warunków klimatycznych młode żółwiki wylęgają się w drugiej połowie sierpnia lub (w zimne lata) dopiero wiosną następnego roku. Młode niezwłocznie po opuszczeniu gniazda odbywają pełną niebezpieczeństw wędrówkę do macierzystego zbiornika. W tym okresie pancerz, który skutecznie chroni dorosłe osobniki, jest miękki i nie stanowi ochrony przed drapieżnikami. Młode mogą paść ofiarą nawet ryb. Do największych zagrożeń przyczyniających się do zaniku populacji żółwi błotnych należą: kłusownictwo, naturalna sukcesja drzew i krzewów w obrębie łęgówisk oraz drapieżnictwo. Populacja żółwi błotnych w województwie mazowieckim jest jeszcze wciąż słabo poznana, dlatego też jednym z głównych zadań, które należy wykonać w celu skutecznej ochrony jest dokładne rozpoznanie rozmieszczenia gatunku, w szczególności zaś zlokalizowanie miejsc łęgowych. W tym celu co roku prowadzone są poszukiwania łęgówisk, również przy zastosowaniu metody teledetekcyjnej polegającej m.in. na instalowaniu zdolnym do rozrodu samicom nadajnika i obserwowaniu tras ich wędrówek.

Żółw błotny od 1935 r. jest objęty ścisłą ochroną gatunkową, wpisany do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt z kategorią zagrożenia EN czyli gatunek bardzo wysokiego ryzyka, zagrożony wyginięciem. W celu ochrony żółwi błotnych w 1990 r. na powierzchni 57,3 ha, ustanowiono rezerwat Borowiec obejmujący dolny odcinek rzeki Zwoleńki w pobliżu jej ujścia do Wisły oraz wyznaczono na podstawie tzw. Dyrektywy Siedliskowej obszar Natura 2000 o nazwie Dolina Zwoleńki, w którym gatunek ten jest jednym z przedmiotów ochrony. Aktualnie w przygotowywaniu jest plan zadań ochronnych dla tego obszaru, w którym zapisanych będzie szereg niezbędnych do wykonania działań mających na celu poprawę stanu zachowania siedlisk m.in. żółwia błotnego, perły fauny mazowieckiej.

Źródło: RDOŚ w Warszawie
Autor zdjęcia: M. Kalbarczyk